

U S N E S E N Í

Krajský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Věry Šimůnkové a soudců Mgr. Ing. Petra Šuránka a Mgr. Josefa Straky ve věci

žalobce: **J. B.**

bytem X

zastoupený advokátkou Mgr. Martinou Pekarovou
sídlem Krátký Lán 138/8, 160 00 Praha 6

proti

žalovanému: **Krajský úřad Středočeského kraje**
sídlem Zborovská 81/11, 150 00 Praha 5

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 3. 2020, č. j. 040269/2020/KUSK,

takto:

- I. Žaloba se odmítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalobci se vrací soudní poplatek ve výši 3 000 Kč, který mu bude vyplacen z účtu Krajského soudu v Praze ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), odeslanou Krajskému soudu v Praze (dále jen „soud“) dne 20. 5. 2020, domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí, jímž žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Městského úřadu P., odboru stavební úřad a územní plánování (dále jen „správní orgán I. stupně“), ze dne 30. 12. 2012, č. j. MeUPB 127983/2019, sp. zn. MeUPB 75927/2018/SÚÚP/Ře. Prvostupňovým rozhodnutím bylo žalobci ve vyvlastňovacím řízení podle zákona č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě, ve znění účinném do 30. 8. 2018 (dále jen „zákon o vyvlastnění“) a podle zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací, ve znění účinném do 30. 8. 2018 (dále jen „zákon o urychlení výstavby“) odňato vlastnické právo k pozemkové parcele č. X o celkové výměře 162 m² v katastrálním území C., zapsané na LV X u Katastrálního úřadu pro Středočeský kraj, katastrální pracoviště P., (dále jen „vyvlastněný pozemek“) za náhradu ve výši 3 240 Kč.

2. Soud se nejprve musel zabývat splněním procesních podmínek pro projednání žaloby. K tomu, zda jsou splněny podmínky, za nichž může rozhodnout ve věci samé, přihlíží soud kdykoli za řízení (srov. § 103 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, ve spojení s § 64 s. ř. s.). Jednou z podmínek řízení je rovněž včasnost žaloby.
3. Podle § 72 odst. 1 s. ř. s. žalobu lze podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, *nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou* (důraz přidal soud).
4. Podle § 2 odst. 2 věty první zákona o urychlení výstavby se lhůty pro podání žalob k soudům k přezkoumání nebo nahrazení správních rozhodnutí vydaných v řízeních podle § 1 zkracují na polovinu.
5. Napadené rozhodnutí bylo žalobci doručeno dne 26. 3. 2020. Tato skutečnost plynoucí ze správního spisu je mezi účastníky nesporná. Vzhledem k tomu, že žaloba byla soudu odeslána dne 20. 5. 2020, konstatuje soud, že obecná dvouměsíční lhůta k podání žaloby byla zachována. Soud se však rovněž musel zabývat otázkou, zda se na posuzovaný případ bude aplikovat zvláštní úprava § 2 odst. 2 zákona o urychlení výstavby, tedy zda lhůta k podání žaloby nečinila ve skutečnosti jen jeden měsíc ode dne oznámení napadeného rozhodnutí. V této lhůtě, jejíž konec připadl na pondělí 27. 4. 2020 a tímto dnem také uplynula, totiž žaloba podána nebyla.
6. První podmínkou pro zkrácení lhůty k podání žaloby na jeden měsíc je, že původní řízení bylo některým z řízení uvedených v § 1 zákona o urychlení výstavby. Vyvlastňovací řízení je možné považovat za postup při přípravě a umístování stavby vybrané infrastruktury s cílem urychlit její majetkoprávní přípravu a umístování. K tomuto závěru dospěla i judikatura Nejvyššího správního soudu, která dovodila, že pod pojem „postup v souvislosti s urychlením výstavby“ lze s jistotou zahrnout rovněž řízení o vyvlastnění (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 6. 2015, č. j. 1 As 13/2015-295, bod 60). Stejný závěr lze dovodit též z usnesení Ústavního soudu ze dne 30. 7. 2013, sp. zn. II. ÚS3951/12. Vyvlastňovací řízení bylo provedeno na žádost Ředitelství silnic a dálnic, státní příspěvkové organizace (dále jen „ŘSD“), pro účely stavby rychlostní silnice (dálnice) „R4 (D4) Milín – Lety“, která spadá do vymezení dopravní infrastruktury ve smyslu § 1 odst. 2 písm. a) zákona o urychlení výstavby. Tato podmínka je splněna.
7. Druhou podmínkou je, aby účastník takového řízení mohl seznat, že se podle zákona o urychlení výstavby postupuje a že se na něj budou v plné míře vztahovat procesní omezení tímto zákonem stanovená. Judikatura Nejvyššího správního soudu konstantně zastává názor, že skutečnost, že se postupuje podle zákona o urychlení výstavby, musí vyplývat ze správního spisu, a tato skutečnost má být uvedena i v rozhodnutí (srov. shora odkazovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 13/2015-295, a rozsudky téhož soudu ze dne 30. 6. 2015, č. j. 7 As 81/2015-45, ze dne 27. 8. 2015, č. j. 7 As 82/2015-31, či ze dne 14. 2. 2018, č. j. 1 As 82/2017-66, které z jeho závěrů vycházejí).
8. Soud se tedy zabýval tím, zda je splněna i tato druhá podmínka, přičemž vycházel z obsahu správního spisu. Ze žádosti ze dne 18. 8. 2018, jejímž podáním bylo vyvlastňovací řízení zahájeno, vyplývá, že ŘSD odkazuje na návrh kupní smlouvy na odkup vyvlastněného pozemku ve smyslu § 3a zákona o urychlení výstavby. Z návrhu

kupní smlouvy č. 05125/R4/18/Chr.49/IBR/Ko, která byla doručena žalobci před zahájením vyvlastňovacího řízení, což žalobce nečiní sporným, soud zjistil, že přímo v jejím uvozujičím textu je uvedeno, že se smlouva uzavírá rovněž podle zákona o urychlení výstavby a na jeho ustanovení je ve smlouvě opakovaně odkazováno. Mimo jiné i navrhovaná kupní cena byla stanovena v souladu s § 3b odst. 1 písm. a) zákona o urychlení výstavby jako osminásobek ceny stanovené znaleckým posudkem. Odkaz na postup podle zákona o urychlení výstavby vyplývá též ze znaleckého posudku č. 2821-20/2018 ze dne 19. 12. 2018.

9. Rovněž při ústním jednání konaném dne 25. 6. 2019 se zástupce ŘSD k požadavku žalobce na vyvlastnění i dalšího souvisejícího pozemku výslovně zmínil o ustanovení § 3b odst. 6 zákona o urychlení výstavby (patrně však ve znění účinném od 1. 9. 2018, pozn. soudu). Žalobci bylo zejména v průběhu prvostupňového řízení umožněno se s obsahem správního spisu seznámit. Z výrokové části i odůvodnění prvostupňového rozhodnutí je rovněž zjevné, že správní orgán i podle zákona o urychlení výstavby rozhodoval. Rovněž v poučení je zmíněn odkaz na § 4 odst. 1 téhož zákona. Žalovaný se o postupu podle zákona o urychlení výstavby zmínil v odůvodnění při vypořádání odvolacích námitek žalobce.
10. Z uvedených skutečností má soud za dostatečně zjištěné a osvědčené, že již před zahájením vyvlastňovacího řízení bylo deklarováno, že vyvlastněný pozemek je potřebný pro stavbu dopravní infrastruktury podle zákona o urychlení výstavby, a že pokud nedojde k dohodě o návrhu kupní smlouvy, bude se podle tohoto zákona postupovat i ve vyvlastňovacím řízení. Od okamžiku zahájení vyvlastňovacího řízení do jeho pravomocného skončení bylo zjevné, že je podle zákona o urychlení postupováno a že i jeho procesní režim bude na řízení dopadat. Za podstatné soud považuje především to, že o postupu podle zákona o urychlení výstavby se zmiňuje návrh kupní smlouvy z období před zahájením vyvlastňovacího řízení, dále znalecký posudek obstaraný ve vyvlastňovacím řízení, protokol o ústním jednání a výroková část prvostupňového rozhodnutí. Skutečnost, že žalovaný se o zákonu o urychlení výstavby zmínil toliko v odůvodnění napadeného rozhodnutí, není významná. Je tomu tak i proto, že prvostupňové rozhodnutí potvrzoval, a tudíž neměl důvod výslovně tento zákon ve výrokové části zmiňovat. Závěr správního orgánu I. stupně o postupu podle zákona o urychlení výstavby aproboval a výslovně při vypořádání námítky žalobce argumentoval zvláštním postupem právě podle tohoto zákona, při němž se u nestavebních pozemků cena zjištěná znaleckým posudkem násobí koeficientem osm. Žalobce pak postup podle zákona o urychlení výstavby nenamítal ani nerozporoval, jelikož jádrem jeho odvolací argumentace byl požadavek na vyvlastnění i jeho souvisejícího pozemku.
11. Soud v této části uzavírá, že žalobce mohl dostatečným způsobem zjistit informaci, že se podle zákona o urychlení výstavby postupuje. V této souvislosti je nutné poznamenat, že **správní orgán v obecné rovině není povinen poučit účastníky řízení o možnosti napadnout správní rozhodnutí žalobou, včetně uvedení lhůty pro podání této žaloby** (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2008, č. j. 8 Afs 47/2007-90). Nelze ani vycházet ze závěrů rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 8. 2014, č. j. 8 As 48/2014-27, v němž byla řešena situace nedostatku poučení o zkrácené lhůtě k podání žaloby v rozhodnutí vydaném v režimu zákona o vyvlastnění ve znění do přijetí novely provedené zákonem č. 405/2012 Sb. (tj. do 31. 1. 2013), tedy

za právního stavu, za něhož muselo rozhodnutí o vyvlastnění obsahovat i poučení o podmínkách přezkumu rozhodnutí v občanském soudním řízení [§ 24 odst. 3 písm. d) zákona o vyvlastnění]. **Zákonem č. 405/2012 Sb. bylo s účinností od 1. 2. 2013 mimo jiné v zákoně o vyvlastnění toto jednoznačné pravidlo o obligatorním poučení zcela zrušeno.** Za právního stavu, v němž probíhalo vyvlastňovací řízení vedené vůči žalobci, již zákon o vyvlastnění ani zákon o urychlení výstavby ani jiný zákon povinnost takového poučení neukládal. Pokud jde o poučení obsažené v napadeném rozhodnutí, plně odpovídá požadavkům § 91 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, neboť proti rozhodnutí odvolacího správního orgánu (žalovaného) se nelze dále odvolat. Další poučení nebyl žalovaný povinen poskytovat (z recentní judikatury srov. podpůrně usnesení Ústavního soudu ze dne 26. 2. 2020, sp. zn. II. ÚS 3645/19, bod 16).

12. Soud se v této souvislosti musel rovněž zabývat otázkou, zda žalobce při podání žaloby nepostupoval podle poskytnutého poučení, **byť by bylo správním orgánem I. stupně poskytnuto nad rámec jeho povinností plynoucích z účinné procesní úpravy,** která se na vyvlastňovací řízení vztahovala. V takovém případě by totiž i tuto skutečnost musel soud zohlednit. Správní orgán I. stupně žalobce, pokud jde o projednání vyvlastnění před soudem, poučil v souladu s § 28 odst. 1 zákona o vyvlastnění tak, že výrok (o vyvlastnění práv k pozemku nebo stavbě) podle § 24 odst. 3 téhož zákona lze přezkoumat v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu (tedy ve správním soudnictví) a výrok (o náhradě za vyvlastnění) podle § 24 odst. 4 téhož zákona lze projednat v občanském soudním řízení (tedy v řízení civilním) a že příslušný v prvním stupni je krajský soud. Správní orgán I. stupně žalobce poučil rovněž podle § 28 odst. 2 zákona o vyvlastnění o tom, že žaloba k projednání výroku podle § 24 odst. 4 téhož zákona v občanském soudním řízení musí být podána ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozhodnutí vyvlastňovacího úřadu a že zmeškání této lhůty nelze prominout.
13. Z uvedeného poučení lze tedy dospět k závěru, že žalobce byl poučen o tom, že výrokovou část rozhodnutí o vyvlastnění lze přezkoumat částečně v soudním řízení správním a částečně v občanském soudním řízení. O lhůtě k podání žaloby byl poučen toliko ve vztahu k podání žaloby v občanském soudním řízení. Jakkoli je toto poučení nesprávné, neboť nereflektuje zkrácení lhůt pro podání žalob k soudům k přezkoumání nebo nahrazení správních rozhodnutí na polovinu (tedy na 15 dnů v občanském soudním řízení), nejde o poučení o lhůtě k podání žaloby ve správním soudnictví (v němž se lhůta zkrátila na jeden měsíc), kterého navíc po přijetí novely č. 405/2012 Sb. s ohledem na datum zahájení řízení o žádosti ŘSD (18. 8. 2018) ani nebylo třeba. Nadto, kdyby se žalobce uvedeným poučením řídil, máje za to, že uvedená lhůta platí i pro podání žaloby ke správnímu soudu, a tedy by žalobu podal ve lhůtě stanovené tímto poučením, pak by ji podal včas.
14. Soud si závěrem ještě položil otázku, zda rozhodnutí soudu o odmítnutí žaloby nemůže být pro žalobce překvapivé a zda by ho nejprve neměl se svým právním hodnocením seznámit. Soud dospěl k závěru, že tomu tak není, neboť nelze dovodit, že by šlo o hraniční případ, kdy by zmeškání lhůty činilo jeden či dva dny, či že by se účastníci rozcházel v závěru, kdy bylo napadené rozhodnutí žalobci doručeno (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2020, č. j. 8 As 409/2018-77). Dále je třeba konstatovat, že žalobce je v řízení zastoupen advokátem, tedy právním

profesionálem, který by se měl orientovat v právní úpravě dané oblasti a měl by specifické lhůty znát a upozornit žalobce na procesní souvislosti podání žaloby. Lhůta pro podání žaloby je navíc v zákoně o urychlení výstavby, byť v různých časových zněních v různých odstavcích § 2 (aktuálně v § 2 odst. 2), zakotvena již od doby jeho přijetí v roce 2009 a zůstala neměnná (srov. obdobně citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu, č. j. 1 As 82/2017-66, bod 24).

15. Žalobce nepožádal ani o prominutí zmeškání lhůty podle § 3 zákona č. 191/2020 Sb., o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastníci se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a občanského soudního řádu, ve znění účinném do 12. 11. 2020, pokud by snad ke zmeškání došlo z vážného omluvitelného důvodu spočívajícího v mimořádném opatření při epidemii, které žalobci znemožňovalo nebo podstatně ztěžovalo úkon učinit. Lhůta k podání žaloby uplynula v době, kdy byl na území České republiky vládou ČR vyhlášen nouzový stav a teoreticky přicházela tato možnost v úvahu. Z důvodu absence výše uvedené žádosti se soud touto otázkou při úvahách o včasnosti žaloby ani nezabýval.
16. Na základě všech výše uvedených důvodů dospěl soud k závěru, že žaloba byla podána opožděně, a proto ji odmítl podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s.
17. O nákladech řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 3 s. ř. s., jenž stanoví, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byl-li návrh odmítnut.
18. Jelikož žalobce již uhradil soudní poplatek ve výši 3 000 Kč, rozhodl soud dle ustanovení § 10 odst. 3 věty třetí zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, o vrácení celého zaplaceného soudního poplatku, který bude žalobci vyplacen z účtu soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto usnesení (§ 10a odst. 1 téhož zákona).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 17. prosince 2020

JUDr. Věra Šimůnková, v. r.
předsedkyně senátu